

دانشگاه پزشکی و دندانپزشکی و دارویی تهران

برنامه درسی کارآفرینانه در دانشگاه‌های هزاره سوم

مؤلفان:

دکتر یحیی محمدی

دکترای برنامه ریزی درسی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

دکتر حسن ملکی

استاد دانشگاه علامه طباطبائی تهران

سرشناسه	محمدی، یحیی، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	برنامه درسی کارآفرینانه در دانشگاه‌های هزاره سوم/مولفان یحیی محمدی، حسن ملکی.
مشخصات نشر	تهران: تحفه؛ بیرجند: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۸۷ص.
فروست	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند؛ ۱۱۰.
شابک	978-600-8243-36-6
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	کارآفرینی
موضوع	Entrepreneurship
موضوع	آموزش عالی -- برنامه‌های درسی
موضوع	Education, Higher -- Curricula
موضوع	کسب و کار و آموزش
موضوع	Business and education
موضوع	همکاری دانشگاه و صنعت
موضوع	Academic-industrial collaboration
شناسه افزوده	ملی، حسن، ۱۳۲۳ -
شناسه افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند
رده بندی کنگره	۶۰۷/۱۱
رده بندی دیویی	۶۰۷/۱۱
شماره کتابشناسی ملی	۶۰۷/۱۱

نام کتاب: برنامه درسی کارآفرینانه در دانشگاه‌های هزاره سوم

مؤلفان: دکتر یحیی محمدی - دکتر حسن ملکی

ناشر: انتشارات تحفه، همکاری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

شماره فروست: ۱۱۰

چاپ و صحافی: ارشد

تیراژ: ۵۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

قیمت: ۵۹۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران - خیابان انقلاب - ضلع شرقی دانشگاه تهران - خیابان قدس - پلاک ۳ - واحد ۵

تلفن: ۶۶۴۹۸۲۸۵ - ۶۶۴۱۰۲۵۶ - ۶۶۴۶۵۸۰۶ - ۶۶۴۰۶۴۱۵ - ۶۶۴۰۶۴۱۵ - ۶۶۹۵۵۹۱۶

خرید اینترنتی از سایت www.mspc.ir مقدور می باشد.

این اثر مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

ح	مقدمه مؤلفان
۱	فصل اول: جایگاه آموزش در یادگیری کارآفرینی
۲	مقدمه
۵	آیا کارآفرینی قابل آموزش است؟
۱۱	برداشت های نادرست در مورد آموزش کارآفرینی
۱۴	بحث و تحلیل
۱۸	اهداف آموزش کارآفرینی
۲۱	اهمیت آموزش کارآفرینی
۲۳	ضرورت آموزش و توسعه کارآفرینی
۲۷	خلاصه فصل
۲۹	فصل دوم: تاریخچه آموزش کارآفرینی
۳۰	مقدمه
۳۲	تجارب آموزش کارآفرینی در سایر کشورها
۴۳	آموزش کارآفرینی در ایران
۴۸	تفاوت های بین آموزش کسب و کار سنتی و آموزش کارآفرینی
۵۱	دیدگاه های مربوط به کرزنرو شومپتر در مورد آموزش کارآفرینی
۵۱	دیدگاه های کرزنر در مورد آموزش کارآفرینی
۵۲	دیدگاه شومپتر در مورد آموزش کارآفرینی
۵۳	پیامدهای آموزش از دیدگاه کرزنر و شومپتر
۵۳	خلاصه فصل
۵۵	فصل سوم: مأموریت و رسالت دانشگاه ها در گذر زمان
۵۶	مقدمه
۵۷	دانشگاه های نسل اول
۵۷	دانشگاه های نسل دوم
۵۸	دانشگاه های نسل سوم
۵۹	دانشگاه های نسل چهارم
۶۱	نقش آموزش عالی در توسعه اقتصادی
۶۴	پژوهش در دانشگاه کارآفرین
۶۸	مدل مدیریت دانشگاه کارآفرین
۷۰	دانشگاه کارآفرین محور
۷۳	اهداف دانشگاه ها در گسترش کارآفرینی
۷۶	شاخص های فرهنگ کارآفرینی در سطح دانشگاه
۷۹	خلاصه فصل
۸۱	فصل چهارم: یادگیری صلاحیت های کارآفرینانه

۸۲	 مقدمه
۸۳	 مدل ها و ابعاد صلاحیت های کارآفرینی دانشجویان
۸۵	 دانشگاه کارآفرین و توسعه صلاحیت های کارآفرینی
۹۰	 چشم اندازهای تدریس کارآفرینی
۹۷	 یادگیری مبتنی بر کارآفرینی
۹۹	 رویکردهای آموزش کارآفرینی
۱۰۰	 رویکرد تدریس روایت های کارآفرینانه
۱۰۳	 آموزش کارآفرینی افراد بزرگسال
۱۰۷	 انواع دانش در برنامه درسی کارآفرینانه
۱۱۰	 دیدگاه های مورد نظر در تدریس کارآفرینی
۱۱۲	 خلاصه فصل
۱۱۵	 خلاصه پنجم: عناصر برنامه درسی کارآفرینانه
۱۱۶	 مقدمه
۱۱۸	 نیازسنجی برنامه درسی مبتنی بر رویکرد کارآفرینی
۱۲۷	 اهداف آموزشی برنامه درسی مبتنی بر کارآفرینی
۱۳۶	 محتوای آموزشی برنامه درسی مبتنی بر کارآفرینی
۱۴۲	 راهبردهای یاددهی و یادگیری در برنامه درسی کارآفرینی
۱۵۳	 مواد و منابع آموزشی برنامه درسی کارآفرینی
۱۵۶	 فعالیت های یادگیری برنامه درسی کارآفرینی
۱۶۳	 زمان آموزش در برنامه درسی مبتنی بر کارآفرینی
۱۶۵	 محیط و فضای آموزش در برنامه درسی مبتنی بر کارآفرینی
۱۶۷	 ارزشیابی در برنامه درسی مبتنی بر رویکرد کارآفرینی
۱۶۹	 خلاصه فصل
۱۷۴	 منابع فارسی
۱۷۸	 منابع انگلیسی
۱۸۲	 واژه نامه

مقدمه مؤلفان

امروزه هر کشوری برای رونق و بهبود رفاه خود نیازمند ارتقاء و اعتلای قدرت اقتصادی است. برای دستیابی به این موفقیت، راه‌های بسیاری از قبیل افزایش مبادلات خارجی، فعالیت‌های صادراتی و غیره وجود دارد. اما با وخیم شدن شرایط اقتصاد جهانی، وضعیت این کشورها نیز تحت تأثیر قرار گرفته و با مشکلاتی روبرو می‌شوند. در این شرایط وقتی کشوری نتواند با دیگر کشورها رابطه اقتصادی داشته باشد، ناگزیر است برای بقا به خود مدعی باشد. دستیابی به این مهم تا حد زیادی در ارتباط با نیروی انسانی بوده و دانش و مهارت آنها تعیین کننده وضعیت حال و آینده کشور خواهد بود. بر این اساس نقش آموزش عالی بسیار قابل توجه است. پس پرداختن به فعالیت‌های آموزشی در هر کشوری نوعی سرمایه‌گذاری بوده که هدف اصلی آن توسعه انسانی است.

بنابراین، آماده‌سازی جوانان برای اشتغال از مهمترین اهداف نظام آموزش عالی محسوب می‌شود. گسترش چشمگیر دانشگاه‌ها در رشته آموزش عالی و همچنین برونداد آن یعنی حجم عظیم دانش‌آموختگان، مؤسسات آموزش عالی را در دهه‌های اخیر به سمت مفهوم‌سازی در آموزش عالی متمرکز کرده است. در سون دهه با افزایش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها، انتقادات به عمل آمده از نظام آموزش عالی رونی یافته است. در این راستا، برخی از مسئولان و متخصصان کوشیده‌اند با اتخاذ تدابیری، برنامه‌های درسی را با مقتضیات جامعه و دنیای کار پیوند دهند تا از این طریق ضمن جبران کمبودهای بیکاری دانش‌آموختگان، به تقاضای بخش‌های مختلف اقتصادی کشور به نیروی انسانی ماهر و متخصص پاسخ دهند. بنابراین امروزه، توجه به کارآفرینی و خلاقیت در برنامه‌های درسی دانشجویان از سیاست‌های کلان و بالادستی نظام آموزشی محسوب می‌شود. این نظام آموزشی در صورتی اثربخش و کارآمد خواهد بود که بتواند با ایجاد بسترهای لازم منابع انسانی خویش را به دانش، مهارت و ویژگی‌های کارآفرینان تجهیز کند و روحیه کارآفرینی را در آنها پرورش دهد. به نظر می‌رسد دانشگاه‌ها نیز نیازمند بازنگری در اهداف و مأموریت

خود برای تطابق با محیط و انجام تعهد و رسالت خویش در توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور هستند.

از مهم‌ترین چالش‌های دانشگاه‌ها در عصر کنونی، شکاف بین آموخته‌های نظری و صلاحیت‌های عملی دانش‌آموختگان، انطباق متوسط برنامه‌های درسی با نیازهای شغلی در بازار کار، ارتباط پائین آموزشی و علمی دانشگاه‌ها با صنایع و وابستگی شغلی دانش‌آموختگان برای اشتغال به دولت‌ها می‌باشد. برای حل این چالش‌ها، نیاز است برنامه‌های درسی دانشجویان با تاکید بر کارآفرینی و خلاقیت طراحی و تدوین شوند. با توجه به اینکه در دهه گذشته بر اساس اسناد کلان نظام آموزشی رویکرد دانشگاه‌ها در جهت‌گذار از دانشگاه‌های نسل اول و دوم به سمت دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم بوده است. اما با بررسی مطالعات انجام شده مشخص می‌شود که مقالات و کتاب‌های نوشته شده بیشتر به صورت کلی به دانشگاه، ای نسل سوم و چهارم توجه کرده و کمتر به برنامه‌های درسی دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم پرداخته شده است. به نظر نویسندگان در صورتی دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم محقق خواهد شد که ابتدا به قلب نظام آموزشی (برنامه‌های درسی) توجه شود و برنامه‌ای درسی و آموزشی موجود رشته‌های تحصیلی که مبتنی بر دانشگاه‌های آموزش محور و پژوهش محور است، حذف، اصلاح و مورد بازنگری اساسی قرار گیرند و برنامه‌های درسی دانشجویان متناسب با ماهیت دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم باز طراحی شود. در این صورت دانشجویانی که از این دانشگاه‌ها دانش آموخته شوند دارای دانش کارآفرینی، روحیه کارآفرینی و مهارت در حوزه کارآفرینی، ارزش آفرینی، خلق ثروت و توسعه ملی و محلی خواهند بود.

با چنین دغدغه‌ای و بر اساس تخصص و تعهد نویسندگان در ورود به این عرصه مغفول و مهم از برنامه درسی دانشگاهی در نظام آموزش عالی ایران، کتاب حاضر تحت عنوان «برنامه‌درسی کارآفرینانه در دانشگاه‌های هزاره سوم» برای استفاده اساتید حوزه آموزش و کارآفرینی و همچنین دانشجویان در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به رشته تحریر در آمده است. این کتاب مشتمل بر پنج فصل است که نویسندگان تلاش کرده‌اند با کاوش ایده آموزش کارآفرینانه در مطالعات دانشگاهی، راهکارهای توانمندی دانشجویان

در حوزه کارآفرینی را تقویت کنند. در فصل اول، جایگاه آموزش کارآفرینی مورد بحث قرار گرفت در این فصل نویسندگان به سوالاتی همچون آیا کارآفرینی قابل آموزش است و یا ذاتی محسوب می‌شود، جواب دادند. همچنین به موضوع برداشت‌های نادرست در حوزه آموزش کارآفرینی، اهمیت و ضرورت و اهداف آموزش کارآفرینی پرداخته شد. در فصل دوم تاریخچه آموزش کارآفرینی در ایران و جهان بررسی گردید. در فصل سوم کتاب به مأموریت دانشگاه‌ها در گذر زمان از دانشگاه‌های آموزش محور به سمت دانشگاه‌های کارآفرین محور و دانشگاه‌های نسل چهارم مورد بررسی قرار گرفت. فصل چهارم کتاب به اهمیت نایی که دانشجویان برای یادگیری کارآفرینی باید کسب کنند و در فصل پنجم عناصر برنامه درسی دانشگاه‌های هزاره سوم با رویکرد کارآفرینی مورد بحث قرار گرفت. در پایان نویسنده‌ای بر سر لازم می‌دانند از اساتید ارجمند سرکار خانم دکتر محبوبه خسروی، جناب آقای دکتر عباس عباس‌پور و جناب آقای دکتر محمدرضا میری که در فرایند نگارش این کتاب، راهنمایی‌های خود بر غنای این اثر افزودند، تقدیر و تشکر نمایند. همچنین از آقای یاسر سمرقانی به به وقت کتاب را مطالعه نموده و اصلاحات چاپی و ادبی لازم را بعمل آوردند، قدردانی و سپاس‌گزاری می‌شود.

مؤلفان

زمستان ۱۳۹۸